

МАТИЦА СРПСКА У ЧАСТ ЈЕДНОГ АРАЂАНИНА

САВА ПОПОВИЋ ТЕКЕЛИЈА
племић, први српски доктор правних наука,
добротвор, председник Матице српске
(Арад, 1761 — † Арад, 1842)

Потомак је чувеног војсковође Јована Поповића који је 1697. године, предводећи српске граничарске војне јединице, значајно допринео победи принца Еугена Савојског у бици са Турцима код Сенте, те је 1706. за заслуге добио наследну племићку титулу. Савин стриц Петар Текелија био је генераланшаф у војсци руске царице Катарине Велике.

Школовао се Араду. Похађао је Вишу гимназију у Будиму. Две године је студирао право на бечком универзитету и истовремено учио француски, италијански и шпански језик. Похађао је и наставу из природних наука, учећи анатомију, хемију, ботанику и математику. Студије права је завршио на Универзитету у Пешти 1785. Наредне године, на истој високој школи, одбранио је докторску дисертацију *De causa et fine civitatis (О узроку и циљу постојања државе)* поставши први српски доктор правних наука.

Године 1805. превео је Вотсонову књигу *Римљани у Шпанији* и у предговору изложио програм за обнову српске државе. Следећи идеје француских просветитеља, активно је радио на просвећивању народа. Године 1838. изабран је за председника Матице српске. То је био један од најзначајнијих догађаја у историји српског народа. Сава Текелија се залагао да Матица српска прерасте у научно друштво. Захваљујући томе, она данас има седам научних одељења. Пресудно је утицала на формирање књижног фонда из којег је настала Библиотека Матице српске. Створио је услове за обликовање српског Пантеона чији су фондови касније послужили за формирање Галерије Матице српске и Музеја Војводине. Посебан значај имала је задужбина Текелијанум коју је основао 1838. године.

СВЕЧАНА СЕДНИЦА МАТИЦЕ СРПСКЕ

ОПИСАНИЈЕ ДОБРИХ ДЕЛА ЈЕДНОГ АРАЂАНИНА

(о Текелији и Текелијануму)

Беседник

Доц. др Радослав Ераковић

ЗМАЈЕВА НАГРАДА МАТИЦЕ СРПСКЕ

(утемељена 1953)

Добитник за 2008.

Небојша Деветак

Беседа о награђеној књизи

Ђорђо Сладоје

Реч лауреата

Стихове из награђене збирке песама

Узалуд итражећи

казује

Миодраг Петровић

Свечана седница почиње у 18 сати,
у понедељак, 16. фебруара 2009,
у Свечаној сали Матице српске

4. јануара 2009. године: усвојен је распоред изложби Библиотеке Матице српске за 2009. годину: Паја Јовановић (15. јануар—13. фебруар), Сава Текелија (13—18. фебруар), Вељко Петровић (18. фебруар—20. март), Ана Андрејевна Ахматова (*Anna Andreevna Akhmatova*) (20. март—13. април), Фридрих фон Шилер (*Friedrich von Schiller*) (13. април—12. мај), Сто година песме *Santa Maria della Salute* Лазе Костића (12. мај—12. јун), *Новине српске* и њихов уредник Димитрије Давидовић (12. јун—3. јул), Миклош Радноти (*Miklos Radnoti*) (3—27. јул), Марко Цар (27. јул—21. август), Љубица Марић (21. август—11. септембар), Николај Васиљевич Гогољ (*Никола́й Васи́льевич Го́голь*) (11—31. септембар), Милорад Павић (31. септембар—23. октобар), Федерико Гарсија Лорка (*Federico Garsia Lorka*) (23. октобар—13. новембар), Милена Павловић-Барили (13. новембар—4. децембар), Едгар Алан По (*Edgar Allan Poe*) (4—25. децембар) и Владимир Владимирович Набоков (*Влади́мир Влади́мирович Набо́ков*) (25. децембар—18. јануар 2010).

12. јануара 2009. године: на Филолошком факултету у Београду, проф. др Мато Пижурџа примио је награду „Павле Ивић” додељену једнотомном *Речнику српској језика*.

12. јануара 2009. године: одржана је седница Председништва Матице српске.

12. јануара 2009. године: одржан је састанак Редакције *Зборника за књижевност и језик*.

12. јануара 2009. године: у Одељењу уметности Библиотеке града Београда одржана је прослава поводом обележавања Дана Библиотеке. Свечаности је присуствовао управник Библиотеке Матице српске, Миро Вуксановић.

13. јануара 2009. године: Маја Лазукић, директорка Издавачког центра Матице српске и Милка Вукмирица, директорка београдског Центра за дистрибуцију књига *Bookbridge* потписале су уговор о продаји издања Издавачког центра Матице српске у књижарама на територији Србије и Црне Горе.

14. јануара 2009. године: у Културном центру Београда уручена је награда Друштва историчара уметности Србије др Симони Чупић за најбољу изложбу и публикацију у 2008. години. Награда је додељена за сталну изложбу и публикацију у издању Галерије Матице српске *Теме и идеје: Српска уметност 1900—1941. године*.

15. јануара 2009. године: одржана је седница Председништва Матице српске.

15. јануара 2009. године: Библиотека Матице српске приредила је, у витринама испред Свечане сале Матице српске, изложбу поводом 150 година од рођења сликара Паје Јовановића. Поставком, чије су ауторке Силвија Чамбер и Оливера Михајловић, обухваћена су најзначајнија дела, факсимили и фотографије уметника, као и избор из литературе инспирисане Јовановићевим животом и стваралаштвом. Изложбу прати каталог у коме се, осим пописа библиографских јединица, налазе и одломци текстова о Паји Јовановићу Милана Савића, Дејана Медаковића, Мите Живковића, Николе Кусовца, Павла Васића, Стојана Трумића, Даке Поповића и Вељка Петровића.

16. јануара 2009. године: одржан је састанак радне групе која припрема монографију о докторској дисертацији Саве Текелије. Састанку су присуствовали проф. др Гордана Вукадиновић, мр Снежана Вукадиновић, Владимир М. Тодоровић, Мирјана Зрнић, Добрила Мартинов, Вукица Туцаков, Драган Тубић и генерални секретар Матице српске, проф. др Душан Николић.

21. јануара 2009. године: министар културе Републике Србије, Небојша Брадић одржао је састанак с директорима установа културе које се финансирају из републичког буџета. Разговарало се о програмима рада и финансијским плановима за 2009. годину. Састанку је присуствовао Миро Вуксановић, управник Библиотеке Матице српске.

22. јануара 2009. године: председник Матице српске, академик Чедомир Попов и потпредседник Матице српске, проф. др Славко Гордић присуствовали су свечаности у Српском културном центру „Свети Сава” у Суботици поводом обележавања Светосавске недеље. Први дан свечаности био је посвећен Матици српској. О историји и физиономији наше институције говорио је проф. др Славко Гордић, док је у наставку програма, проф. др Славенко Терзић говорио о књизи *Велика Србија — стварност и мит* академика Чедомира Попова. Том приликом аутор је прочитао свој *Post scriptum* поменутој књизи. Овај изврсно организован и добро посећен скуп представљао је зна-

чајан допринос континуираној сарадњи Матице српске са њеним огранком у Суботици.

22. јануара 2009. године: стални члан сарадник Матице српске, проф. др Витомир Вулетић поклонио је Рукописном одељењу Матице српске свој *Дневник* који обухвата период између 1975. и 2008. године. Руком писане импресије проф. Вулетића садржане су у 22 свеске *Дневника*.

23. јануара 2009. године: одржана је седница Председништва Матице српске.

23. јануара 2009. године: одржан је састанак Организационог одбора научног скупа о Његошу.

23. јануара 2009. године: председник Матице српске, академик Чедомир Попов примио је потпредседницу Скупштине Војводине, госпођу Браниславу Белић.

23. јануара 2009. године: генерални секретар Матице српске, проф. др Душан Николић састао се у Министарству за науку и технолошки развој са помоћником министра, проф. др Надом Драговић. Том приликом вођени су разговори о више законодавних пројеката.

23. јануара 2009. године: у Министарству културе Републике Србије, др Бранка Кулић присуствовала је састанку Одбора за обележавање 150 година од рођења сликара Паје Јовановића. Разматран је програм обележавања јубилеја који ће се одвијати током 2009. и 2010. године у Вршцу, Новом Саду и Београду.

24. јануара 2009. године: одржан је парастос проф. др Николи Милошевићу у Вазнесенској цркви у Београду. У име Матице српске, парастосу је присуствовао проф. др Јован Делић.

26. јануара 2009. године: у Свечаној сали одржана је *Светосавска академија*. Свечану беседу на тему *Религија и филозофија* одржао је проф. др Богољуб Шијаковић, министар вера у Влади Републике Србије. У оквиру музичког програма, октет *Академац* из Новог Сада извео је *Светосавску*

химну, а солиста др Ненад Ристовић (тенор) *Стихиру Словес Твојих ученијем* у част светом Сави и *Величаније Свештом Сави* Стевана Мокрањца. Током свечаног програма представљена је књига *Цркве Свештој Димитрија и Свештој Саве Српској*

у *Хиландару* Зорана Ракића. О књизи су говорили госпођа Мирјана Живојиновић, академик Гојко Суботић и аутор.

27. јануара 2009. године: на позив Министарства просвете Републике Србије, председник Матице српске академик Чедомир Попов, потпредседник Матице српске проф. др Славко Гордић и генерални секретар Матице српске проф. др Душан Николић присуствовали су свечаности у част *Дана Свештој Саве* у Сава центру у Београду.

27. и 30. јануара 2009. године: в. д. управника послова Боривој Јуришин присуствовао је, на позив Завода за изградњу града, презентацији пројеката за декоративно осветљење зграде Матице српске. Идејна решења понудиле су фирме *Philips* и *Minel-Schreder*, а одлука о избору понуђача биће донета након извршених проба на згради Матице српске.

27. јануара 2009. године: текстом „Чаша чистог вина”, управник Библиотеке Матице српске Мирко Вуксановић поздравио је скуп на Свечаној ака-

демији поводом 162 године постојања Народне библиотеке *Илија М. Пејровић* у Пожаревцу.

27. јануара 2009. године: руководилац Одељења за развој и матичне послове Библиотеке Матице српске Новка Шокица-Шуваковић и информатичар Оливера Михајловић присуствовале су семинару *Пућ ка дигиталним збиркама библиотека Србије* одржаном у Народној библиотеци *Илија М. Пејровић* у Пожаревцу.

29. јануара 2009. године: одржан је састанак Жирија „Змајева награда Матице српске” у саставу: проф. др Михајло Пантић, председник, проф. др

Матица српска

Нови Сад, 29. јануар 2009.

**ЗАПИСНИК СА САСТАНКА ЖИРИЈА
ЗМАЈЕВА НАГРАДЕ МАТИЦЕ СРПСКЕ**

Жири за доделу ЗМАЈЕВЕ НАГРАДЕ МАТИЦЕ СРПСКЕ у саставу: Славко Гордић, Иван Негришорац, Михајло Пантић, председник, Ђорђо Сладоје, Бојана Стојановић-Пантовић и Драган Станић, 29. јануара 2009. године већином гласова је одлучно да се

ЗМАЈЕВА НАГРАДА МАТИЦЕ СРПСКЕ за 2008. годину додели НЕБОЈШИ ДЕВЕТАКУ за збирку песама *УЗЛУД ТРАЖЕЊИ* (у издању СКД Просвјета, Загреб 2008).

1.

Славко Гордић
Славко Гордић

Иван Негришорац
Иван Негришорац

Михајло Пантић
Михајло Пантић, председник

Ђорђо Сладоје
Ђорђо Сладоје

Бојана Стојановић-Пантовић
Бојана Стојановић-Пантовић

Славко Гордић, Иван Негришорац, Ђорђо Сладоје и проф. др Бојана Стојановић-Пантовић, а потом и конференција за штампу на којој је саопштена одлука да ЗМАЈЕВА НАГРАДА МАТИЦЕ СРПСКЕ за 2008. годину буде додељена Небојши Деветаку за збирку песама *Узалуд тражећи* у издању СКД Просвјета (Загреб 2008).

29. јануара 2009. године: проф. др Јован Попов, члан Управног одбора Матице српске и Одбора одељења за књижевност и језик и Драган Тубић, млађи стручни сарадник Српског биографског речника представљали су Матицу српску на свечаности Дани француске културе у Зрењанину.

29. јануара 2009. године: музејски саветник Даниела Королија Црквењаков, начелник Конзерваторско-реставраторског одељења одржала је на Институту за физику Универзитета у Београду предавање „Мултидисциплинарна истраживања у заштити културног наслеђа”. Предавање је део активности на научном пројекту *Развој и примена савремених археометријских-недескриптивних метода у анализи архефакална културног наслеђа* који се одвија уз финансијску подршку Министарства за науку и технолошки развој Владе Републике Србије.

29. јануара 2009. године: Библиотеци Матице српске додељена је Захвалница трећег степена за допринос обогаћивању фонда библиотеке Правног факултета Универзитета у Новом Саду у периоду од 1990. до 1999. године. Захвалницу је примила Јелена Ковачек, библиотекарка Одељења

за набавку и евиденцију библиотечког материјала Библиотеке Матице српске.

29. јануара 2009. године: одржан је концерт *Са Ойленца кликну вила* женске и мушке певачке групе КУД „Опленац” из Тополе. У етно-музичкој вечери изводиле су се традиционалне сеоске песме и инструменталне мелодије из Шумадије и

других крајева. Гост програма био је Милован Матић, солиста на народним дувачким инструментима. О извођачима и песмама говорила је мр Јелена Јовановић, етно-музиколог.

30. јануара 2009. године: одржана је промоција књиге *Религиозни еп српској њредромантизму* Радослава Ераковића. О књизи су говорили проф. др Радивој Радић, проф. др Сава Дамјанов и аутор.

30. јануара 2009. године: у Галерији Матице српске, поводом 1. фебруара — Дана града Новог Сада, лист за децу *Машинилица* отворио је изложбу радова на тему *Новом Саду с љубављу*.

30. јануара 2009. године: у електронској бази Библиотеке Матице српске има 1.020.681 запис. Током јануара унето је 3.525 записа.

30. јануара 2009. године: Библиотека Матице српске поклонила је 1.100 књига за акцију *Књига солидарности* Радио Београда, 100 књига Факултету за европске правно-политичке студије у Срем-

ској Каменици и 100 књига Волонтерском центру Војводине за акцију *Bookcrossing*.

30. јануара 2009. године: у Одељењу за заштиту библиотечког материјала Библиотеке Матице српске у овом месецу конзервирано је 1.630 страница старе и ретке књиге, а рестаурирано 1.793.

30. јануара 2009. године: У Рефералном центру Библиотеке Матице српске на лични захтев 49 истраживача из Новог Сада и Београда, у овом месецу урађено је 54 претраживања цитираности радова. Нађено је 348 цитата и 170 самоцитата. Путем међубиблиотечке позајмице из иностранства су набављене 32 копије и 12 књига. За РС-АГРИС анализирано је и селекционирано 228 документационих јединица, а за инпут одабране и електронски прослеђене у ФАО АГРИС центар у Риму 174 јединице.

30. јануара 2009. године: у Одељењу за заштиту библиотечког материјала у току 2008. године дигитализоване су 9.333 странице раритетних публикација. Током јануара ове године дигитализоване су 1.654 странице. У Одељењу за матичне послове и развој урађено је 1.256 дигиталних слика током 2008. године. Током јануара ове године урађене су 254 дигитализоване слике.

30. јануара 2009. године: од почетка године у Библиотеку Матице српске уписан је 601 нови члан.

МУЗИЧКЕ ВЕЧЕРИ МАТИЦЕ СРПСКЕ

11. фебруара 2009. године: Душан Стојановић, виолончело и Радмила Стојановић, клавир извешће композиције српских композитора.

26. фебруара 2009. године: одржаће се музичко-поетско вече *Словенски вијенац*. Уз сопствену инструменталну пратњу и кореографију на српском, руском, украјинском, белоруском и македонском језику, Јелена Трепетова Костић (Москва) и Наташа Јаковлева Годоровић (Новокузњецк, Си-

бир и Москва) изводе познате песме и мелодије ових народа. Конферанс кроз музичко-поетски колаж биће Зоран Костић, песник и књижевни преводац из Бања Луке.

11. марта 2009. године: одржаће се музичко вече Ненада Врбашког, виолина и Ђуре Рајковића, клавир.

26. марта 2009. године: представиће се Лексикон ОПЕРА. Поред главног уредника Гордана Драговића, у програму ће учествовати оперски уметници из Београда и Новог Сада, као и музиколози, писци појединих прилога у Лексикону.

НАЈАВЉЕНЕ АКТИВНОСТИ

2. фебруара 2009. године: одржаће се седница Председништва Матице српске.

3. фебруара 2009. године: чланови Председништва Матице српске посетиће Скупштину АП Војводине.

3. фебруара 2009. године: у Великој сали, са почетком у 12 сати, биће представљена трилогија *Камен у жици* Милана Белегишанина. О трилогији ће говорити књижевници Перо Зубац и Радивој Шајтинац, као и аутор, док је уметнички део програма поверен глумцу Миодрагу Петровићу и кантаутору Ненаду Јовићевићу.

4. фебруара 2009. године: чланови Председништва Матице српске ће, на позив гувернера господина Радована Јелашића, посетити Народну банку Србије.

6. фебруар 2009. године: у Галерији Матице српске биће отворена нова стална поставка *Српска уметности 19. века: Људи и догађаји — слика прошлости*.

9. фебруара 2009. године: одржаће се седница Председништва Матице српске.

9. фебруара 2009. године: господин Горан Васић, директор Сајма посетиће Матицу српску.

10. фебруара 2009. године: у Свечаној сали, са почетком у 18 сати, одржаће се промоција *Сабраних дела Милоша Црњанског*, Издавачке куће Макарије из Земуна. О животу и делу великог писца говориће проф. др Мило Ломпар, приређивач и проф. др Горана Раичевић, историчар књижевности. Одломке из дела Милоша Црњанског прочитаће Гордана Ђурђевић-Димић, првакиња СНП-а.

12. фебруара 2009. године: у Галерији Матице српске одржаће се промоција књиге *Јаков Орфелин и његово доба*.

13. фебруара 2009. године: одржаће се састанак Катедре Матице српске.

14. фебруара 2009. године: у просторијама Матице српске (Мала и Велика сала), са почетком у 11 сати, одржаће се годишња изборна седница Скупштине удружења „Ђирилица”.

16. фебруара 2009. године: у Свечаној сали, са почетком у 18 сати, одржаће се Свечана седница Матице српске која ће ове године бити посвећена Сави Текелији и Текелијануму.

18. фебруара 2009. године: у Свечаној сали, у 12 сати, одржаће се свечаност поводом обележавања 125. годишњице рођења Вељка Петровића. Том приликом о животу и делу нашег великог писца говориће Миро Вуксановић, управник Библиотеке Матице српске и проф. др Славко Гордић, историчар књижевности и потпредседник Матице српске.

19. фебруара 2009. године: у Малој сали, са почетком у 12 сати, одржаће се Скупштина Удружења издавача.

25. фебруара 2009. године: у Малој сали, са почетком у 11 сати, одржаће се седница Управног одбора *Српске енциклопедије*.

27. фебруара 2009. године: одржаће се састанак Катедре Матице српске.

Нови банер Матице српске посвећен
Сави Текелији и Текелијануму

Нова стална поставка
у Галерији Матице српске

ГЛАСНИК МАТИЦЕ СРПСКЕ
гласило Матице српске

Приредили
Александра Јовановић, Вукица Туцаков,
Светлана Милашиновић, Љиљана Дражић

За издавача
Проф. др Душан Николић
генерални секретар Матице српске

Прилоге из Библиотеке Матице српске припремила
Силвија Чамбер

Тираж
1000 примерака

Прилоге из Галерије Матице српске припремила
Мр Тијана Палковљевић

Штампа
КриМел, Будисава

Фотографије
Бранко Лучић

ISSN 1452-6182

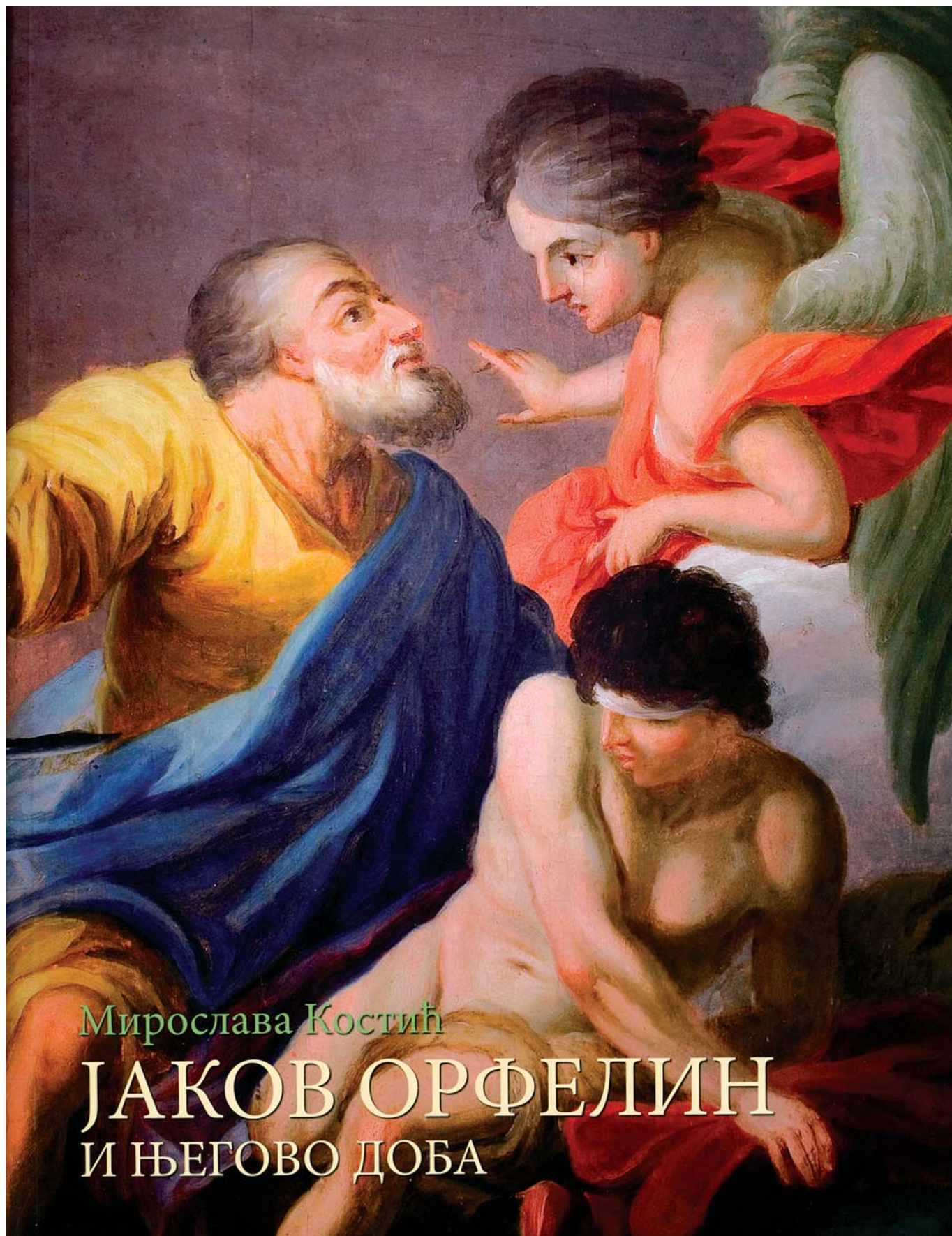
CIP — Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
061.22(497.113)

ГЛАСНИК Матице српске / одговорни уредник Душан Николић. — Год. 1, бр. 1 (1946)—1949, бр. 12 ; 2008, бр. 1 (јун)— . — Нови Сад : Матица српска, 1946—1949 ; 2008—. — 30 cm

Месечно.

ISSN 1452-6182

COBISS.SR-ID 56040711

Мирослава Костић

ЈАКОВ ОРФЕЛИН И ЊЕГОВО ДОБА

21000 Нови Сад, Матице српске 1
Тел.: (021) 527-622, 527-855
e-mail: ms@maticasrpska.org.rs